

حوكمه تي هه رهي كوردستان عيراق
وهزاره تي خویندنی بالآ و توپژینه وهی زانستی
زانکوی سۆران - فاكه ئتی ئاداب
به شی جوگر افیا - قوناعی سییه م

لیکۆلینه وهیه کی جوگرافی بو دابه شبوونی هه ریمه پیشه سازییه کانی کیشوهری نه مریکای باکور

ئاماده کردنی :

کارپز رسول نبی

مامۆستای بابهت :

م . ی . شیروان حسین شینک باله کی

2023 – 2022

ناوهرۆك :

پیشه سازی

میژووی سەرھەلدان و دروستبوونی پیشەسازی

گرینگترین ئەو ھۆکارانەى کار لە دامەزراندنى پیشەسازی دەکەن

دابەشبوونی پیشەسازی لە سەر بنەمای سەرمايە و جوړی بەرھەم

پیشەسازی لە کیشوهرى ئەمريکاي باکور

دابەشبوونی ھەرئەمە پیشەسازییەکانى کیشوهرى ئەمريکاي باکور

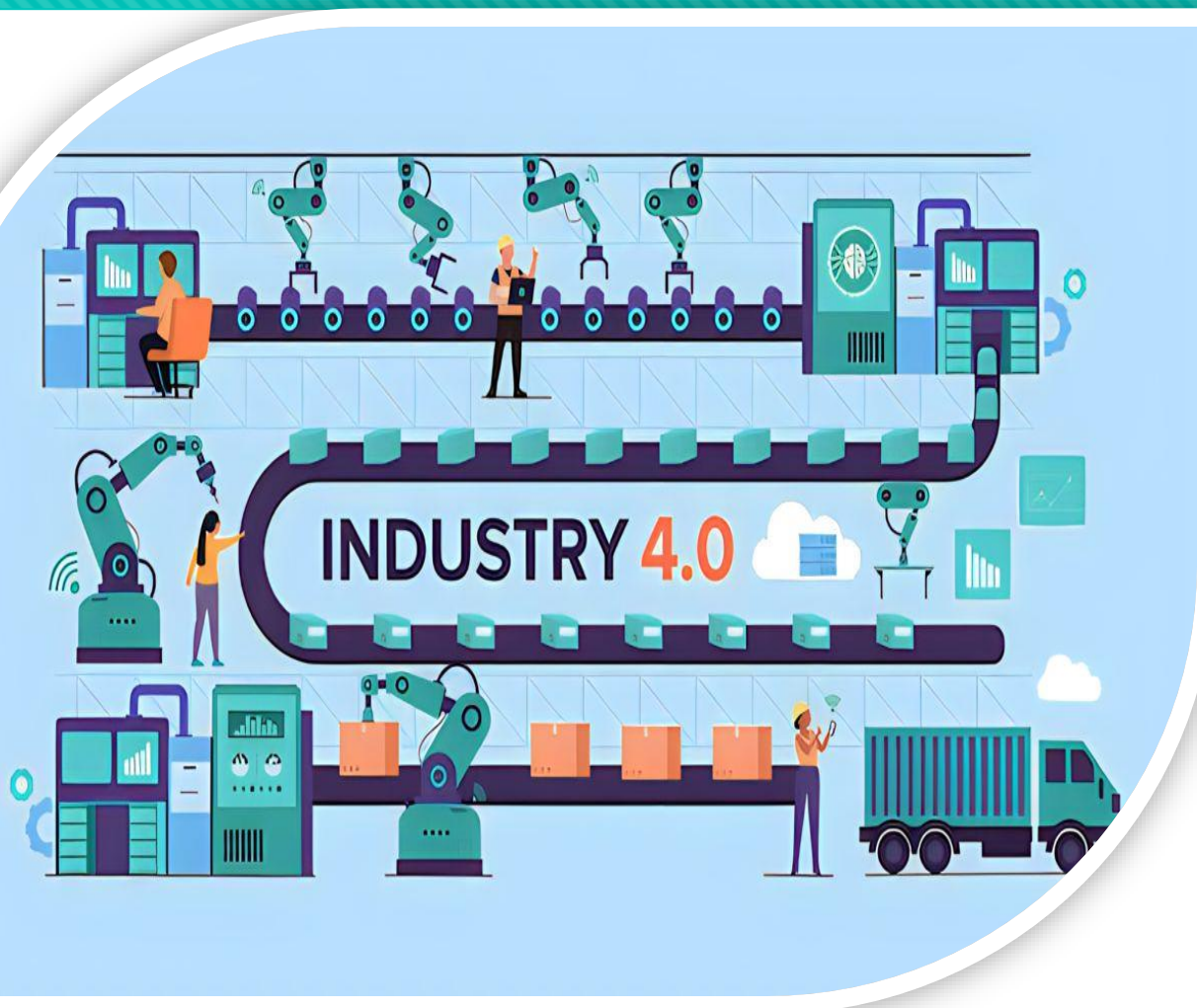
دابەشبوونی جوگرافى بۆ پیشەسازییەکانى کیشوهرى ئەمريکاي باکور

گرینگترین تايبەتمەندییە پیشەسازییەکانى کیشوهرى ئەمريکاي باکور

گرینگترین ئەو ھۆکارانەى بوونەتە ھۆى پيشکەوتنى پیشەسازی لە کیشوهرى ئەمريکاي باکور

لیستی سەرچاوەکان

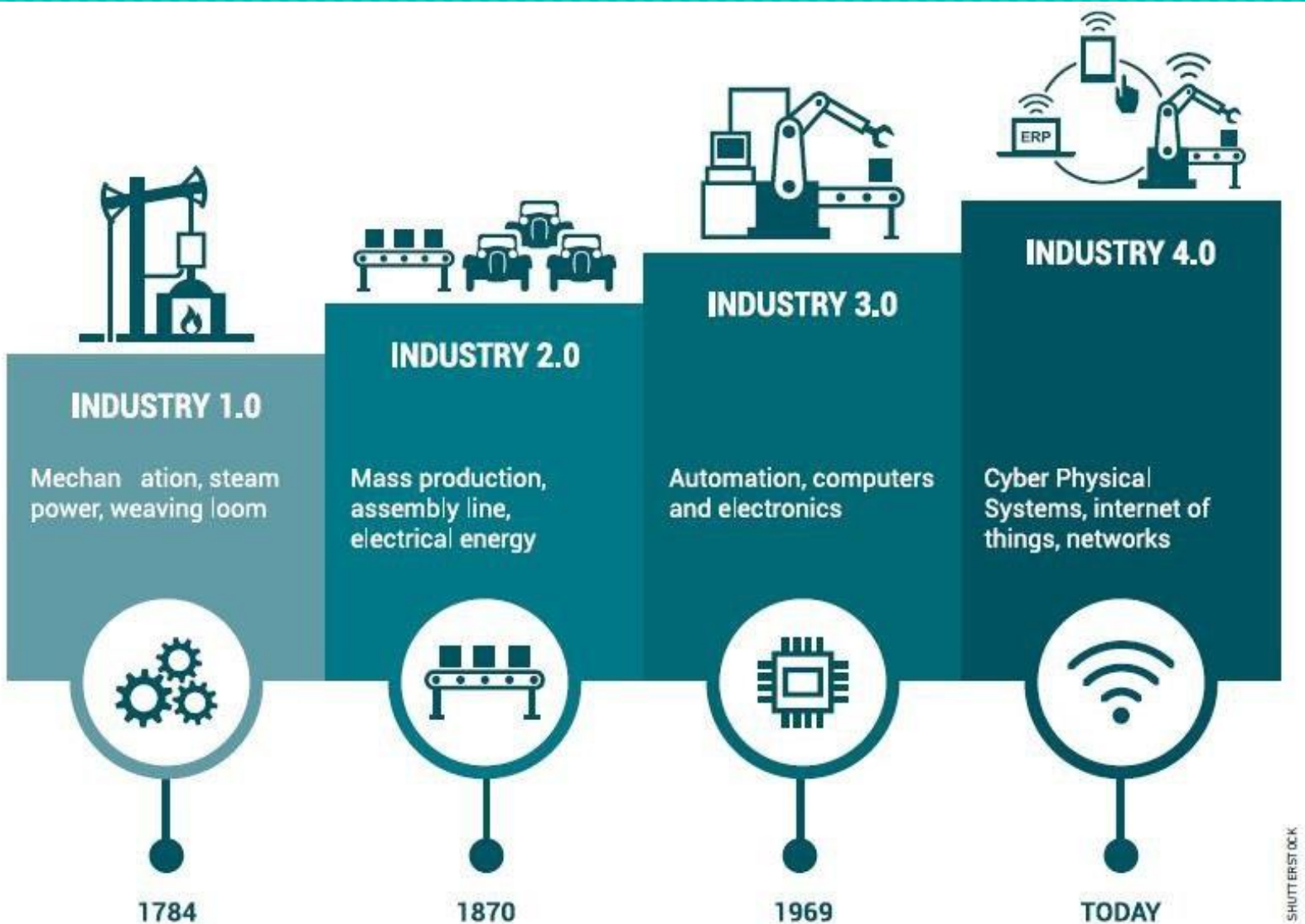
پیشه سازی :

○ پیشه‌سازی : بریتیه له گۆرینی که‌رسته‌ی خاو یان ماده که شیوه‌ی به‌کارهینان و به‌هاکه‌ی ده‌گۆریت .

○ پیشه‌سازی : بریتیه له کرداری گۆرینی که‌رسته‌ی خاو بو که‌ل و په‌لی دروستکراو یان نیمچه دروستکراو جا ئەم گۆرینه‌ش به‌هیزی بازوو بی‌ت یان هیزی میکانیکی ، به‌مه‌به‌ستی پرکردنه‌وه‌ی پیداو‌یسته‌کانی مرؤف یان له پیناو بازرگانی و به‌ده‌ست خستی قازانج .

میژووی سهره‌لّدان و دروستیوونی پیشه‌سازی :

پیشه‌سازی هەر له کۆنه‌وه له‌گه‌ل جی‌گی‌ریوونی مرۆف له‌سهر زه‌وی سه‌ری هه‌لّداوه ، باشت‌ترین نموونه‌ش سه‌رده‌می (چاخ‌ی به‌ردینه) که مرۆف به‌شی زۆرینه‌ی پیداو‌یسته‌کانی ژیا‌نی رۆژانه‌ی له به‌رد دروست‌کردووه ، وه‌ک : دروست‌کردنی (چه‌قۆ ، قاب ، ته‌نانه‌ت ئا‌گریش) هه‌ربۆیه ئه‌م سه‌رده‌م به سه‌رده‌می چاخ‌ی به‌ردین نا‌ونراوه .

به‌لّام دوو‌ابه‌دو‌وای سه‌ره‌لّدانی شو‌رشی پیشه‌سازی له نا‌وه‌راستی سه‌ده‌ی هه‌ژده‌م له ئه‌وروپا دوو‌اتر به‌هه‌موو جیهاندا ب‌لاو بوویه‌وه و گه‌شه‌یکرد .

گرینگترین ئەو ھۆکارانەى کار لە دامەزراندنى پيشەسازى دەكەن :

شوینى جوگرافى

بازار

سەرمایە

تەکنەلۆجیا

وزە

دەستى کار

پامیاری میرى

گواستنەوه

كەرستەى خاو

پيشه سازى له سهر بنه ماى قه باره ي سه رمايه و جوړى به ره هم دابه ش ده يټ بو دوو جوړ :

پيشه سازى قورس

ئاسن و پولا ، پالاوتنى نهوت ،
دروستکردنى ئوتومبيل

پيشه سازى سوک

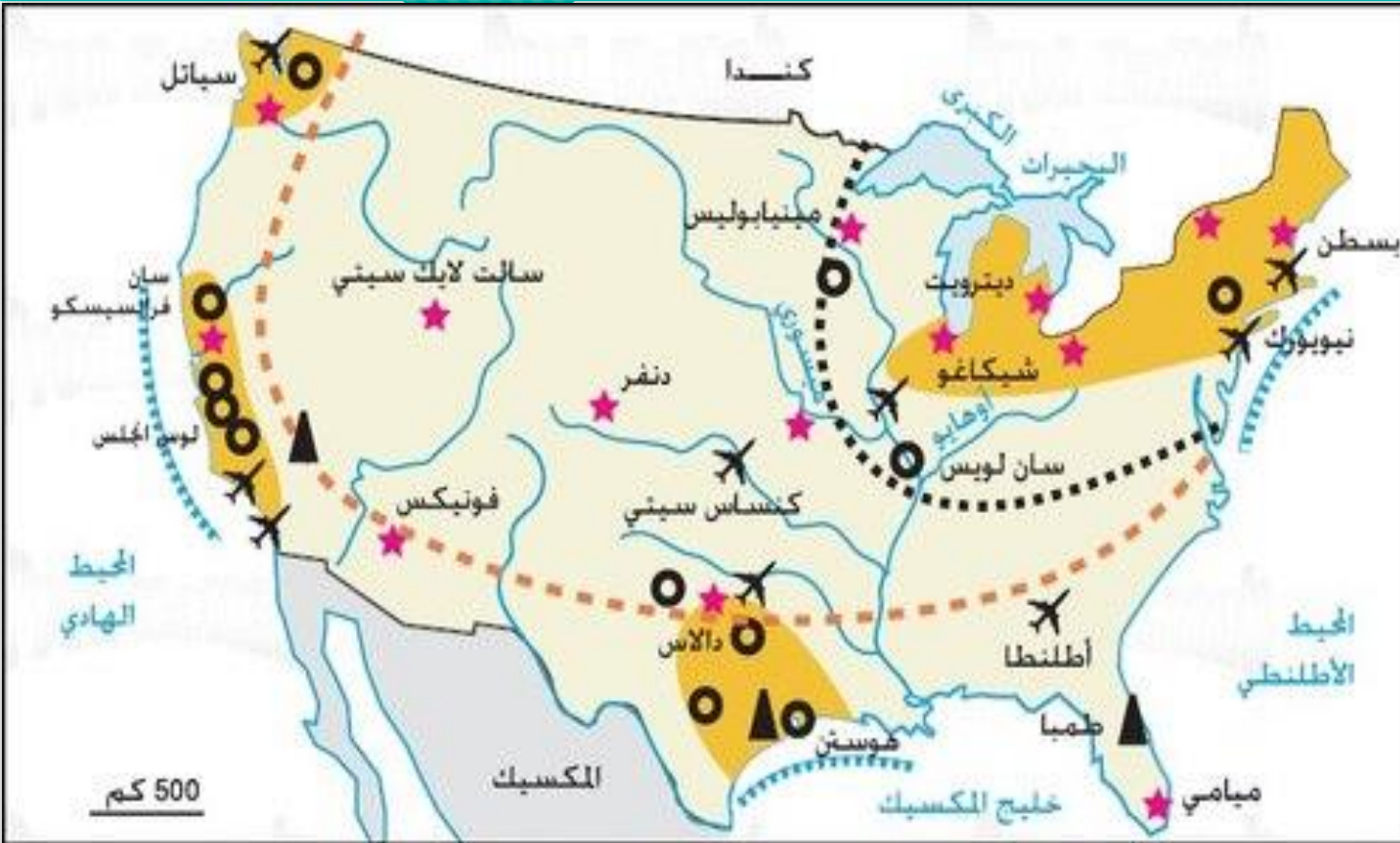
رستن و چنين ، جگهره ،
خوارده مه نيه کان

پيشه سازى له كيشوهرى ئەمريكاي باكور

○ وڵاتە يەكگرتووەكانى ئەمريكا (U . S . A) : له رېزبەندى پلەى يەكەم دىت له نىوان وڵاتانى جىهان ، شوپى بەرھەمە پيشەسازىيەكانى (بەريتانيا) يى گرتۆتەوہ كه به رېژەى (30%) بەژدارە له پيشەسازىيە جىهانىەكان ، گرینگترين بەرھەمە پيشەسازىيەكانى برىتين له :

1. پيشەسازىيە قورسەكان : پيشەسازى ئاسن و پۆلا ، پيشەسازى دروستکردنى كەشتى و فرۆكە ، ئۆتۆمبىل .

2. پيشەسازىيە سوکەكان : پيشەسازى ئامپە ئەلکترۆنىەكان وەك : (كۆمپيوتهر ، مۆبايل) ، چەك ، پترۆكمىيایى .

☆	قطب تكنولوجى	▲	نازا	■ ■ ■ ■	الحزام الصناعى للشمال الشرقى	⋯⋯⋯	واجهه بحرىة نشيطة
■	منطقة تكنولوجيا عالية	✈	صناعة جوفضائية	○	مقر شركات الاعلامية	⋯⋯⋯	حزام الشمس

كهندا : به دووهم گه وره ترين ولات داده نريت له دووای (روسيا) له رووی پرووبه ره وه ، به لام ته نها $\frac{3}{4}$ گونجاوه بو نيسته جيپوون ، له گرینگترين به ره مه پيشه سازيه کانی بریتين له :

پيشه سازيه قورسه کان : پيشه سازی ئاسن و پؤلا ، پيشه سازی پالاوتنی نهوت ، پيشه سازی دروستکردنی ئؤتؤمبيل .

پيشه سازيه سوکه کان : پيشه سازی ماده کيميايه کان ، ماده خؤراکيه کان

☆	آقطاب تکنولوجيه	●	مدن بصدد التحول الصناعي	■	الحزام الصناعي
▲	صناعة جوفضائية	●	مدن توطن الماکيلادوراس	▬	مناطق توطن صناعة الأسلحة والطائرات ومعدات الفضاء
■	موانئ بحرية نشيطة	●	الحد الشمالي لحزام الشمس	●	مدن مستفيدة من خوويل توطن الصناعات القديمة
↖	الاتجاهات الرئيسية لتحويل توطن الصناعات القديمة	←	بد عاملة مكسيكية	●	مدن صناعية عريقة، متجددة ومستقطبة لمرکز البحث

كهندا : پيشه ننگه له به ره مه پيشانی پيشه سازی وزه ی کاره با که به پرتزی (15%) به ژداره له به ره مه پيشانی ، به سود وه رگرتن له روبراری (سانت لؤرانس) و تافگهی (نيگارا) به هاوبه شی له گه ل ولاته يه کگرتووه کانی ئه مريکا .

California

Sonora

Chihuahua

Coahuila

Nuevo León

San Luis Potosí

Guanajuato

Aguas calientes

Jalisco

Hidalgo

Estado de México

Morelos

Puebla

25

Automotive
factories

12

Brands

13

States

مهكسيك : به رپژهي (15%) دهستي
كاري تيابه ، دهوله مهنده به بهرهمه
پيشه سازيه جوراوجوره كان به پشت
بهستن به كه رستهي حاوي

كشتوكالي و كانزايي له گرینگترين
بهرهمه پيشه سازيه كاني بریتين له :
1. پيشه سازيه قورسه كان : ئاسن

پولا ، پالاوتني نهوت ،

دروستکردني فرۆكه ، ئوتومبيل .

2. پيشه سازيه سوکه كان :

قاميشي شه كر ، رستن و چنين ،

پيشه سازيه خوراكيه كان ،

جگهره .

<https://www.invest.mexicoindustry.com>

نه‌خشه‌ی دا‌به‌شبوونی هه‌ریمه‌ پیشه‌سازییه‌کان
 کیشوهری نه‌میریکی ای باکوور: Arc Gis 10.7

دابه شېوونى ھەرئىمە پېشە سازىيە كانى كېشۈەرى ئەمريكاى باكور :

1- ھەرئىمە ناوھراستى كەنارى زەريايى ئەتلەسى : ئەم ھەرئىمە لە نيۇرپكەو بەرەو شارى بلتيمۇر دريژ دەبئتەو لەوئشەو بەرەو كەناراوھ كانى زەريايى ئەتلەسى ، ئەم ھەرئىمە تايبەتمەندە بە پېشە سازىيە (قورس و سوکە كان).

2- ھەرئىمە باكورى ئەپەلاش : ئەم ھەرئىمە دەكەوئتە بەشى باكورى چىاي (ئەپەلاش) لە بەشى باكورى رۇژھەلاتى ئەمريكا ، ئەم ھەرئىمە تايبەتمەندە بە كېلگەى خەلوز (پەنسلانیا) مەلئەندى سەرەكى ئەم ھەرئىمە يە .

3- ھەرئىمە باشورى نيۇئىنگلاند : ئەم ھەرئىمە لە ويلايەتى (نيۇئىنگلاند) چر دەبئتەو ، بەرھەمە پېشە سازىيە كانى برىتىن لە : (كارگەى دروستكردنى قوماش ، سوف ، لۆكە) شارى بۇستن مەلئەندى سەرەكى ئەم ھەرئىمە يە .

دابه شېوونى ھەرئىمە پېشە سازىيە كانى كىشۈەرى ئەمرىكاي باكور :

4- ھەرئىمى دۆلى سانى لۆرانس : كړۆكى ناوچەى پېشە سازىيە لە كەنەدا چەقە كەى شارى مۆنترپالە كە بە رېژەى (13%) دەستى كارى تىايە ، بە ناوبانگە بە بەرھەمھېنانى وزەى كارەبا .

5- ھەرئىمى كەنارى زەريايى ھېمن : ئەم ھەرئىم چر دەبېتەوہ لە ويلايەتى (كاليفۆرۇيا ، سانفرانسىسكو ، لۆس ئەنجلس) ، لە گرېنگترىن بەرھەمە پېشە سازىيە كانى برىتىن لە : پېشە سازى تەختە و خواردەمەنەىە كان

6- ھەرئىمى تېكساس و دەشتە كانى كەنداوى مەكسىك : ئەم ھەرئىمە ناوچەىە كى پېشە سازى نوپىە لە ھەرىەك لە شارە كانى (ھۆستىن و دالاس) كۆبۆتەوہ ، لە گرېنگترىن بەرھەمە پېشە سازىيە كانى برىتىن لە : پاللاوگە كانى پاللاوتنى نەوت .

دابه شېوونى ھەرىمە پېشە سازىيە كانى كېشۈەرى ئەمىرىكاي باكور :

7 - ھەرىمى باشورى رۆژھەلات : ئەم ھەرىمە دەكەوئتە بەشى باشورى رۆژھەلاتى چىاي ئەپالاش ، پىشت دەبەستىت بە ھىزى نەوت ، لۆكە و پلاستىك ، مادەكىمىايە كان بەرھەم دىئىت .

8 - ھەرىمى شىكاگو : دەكەوئتە بەشى رۆژھەلاتى ويلايەتە يەكگرتووەكانى ئەمىرىكا ، مەئبەندىكى گرېنگى پېشە سازىيە كە بەرپۇژەي (5%) دەستى كارى پېشە سازى تىايە ، لە گرېنگىتېن بەرھەمە پېشە سازىيە كانى برىتېن لە : پېشە سازى بەرھەمەئىنانى ئامپۇرە كارەبايىە كان بە تايبەتېش (كۆمپىوتەر) .

9 - ھەرىمى مىشىگان : ئەم ھەرىمە دەكەوئتە بەشى باكورى رۆژھەلاتى ئەمىرىكا نىزىك دەرىياچەي سۈپەرىپۇر يەككە لە گرېنگىتېن ھەرىمە پېشە سازىيە كان لە رۈوى پېشە سازى بەرھەمەئىنانى ئۆتۆمبىل نەك بە تەنھا لە كېشۈەرەكە ، بەلكو لە ھەموو جىھان بەرپۇژەي (30%) دەستى كارى تىايە لە پېشە سازى دروستكردنى ئۆتۆمبىل .

گرینگترین تاییه تمه ندییه پیشه سازییه کانی کیشوهری ئه مریکای باکور :

1. به رزی کوالیتی به ره مه پیشه سازییه کان .

2. جوړاوجوړی به ره مه پیشه سازییه کان .

3. به ره مه پیشه سازییه کان شیوهیه کی بازرگانیان مه یه ، ده رچوونه له شیوهی سه ره تایی .

4. به نزیکه یی (22) ملیون کارگه له که رتی پیشه سازی کارده کهن به ریژهی (15%) کو ی گشتی دانیشتون له خوده گریت .

گرینگترین ئەو ھۆکارانەى بوونەتە ھۆى پيشكە وتنى پيشە سازى لە كيشوهرى ئەمريكاي باكور :

1. فراوانى پروبهرى كيشوهرەكە .
2. بوونى تۆرپكى پيشكە وتووى رېگاو بان و گواستنه وه .
3. بوونى بازارپكى ناوخۆيى و دەرەكى .
4. بوونى سەرمايه بە ھەردوو جۆريە وه ، سەرمايهى (جىگىر و ناجىگىر) .
5. پيشكە وتنى بوارى تەكنە لۆجيا بە مەبەستى باشتىر كردن و پيشخستنى بەرھەمە پيشە سازيە كان .
6. دەولە مەندى كيشوهرەكە بە كەرستەى خاوى (كشتوكاڻى و كانزايى ، پرووھكى) .
7. فيركارى چۆنيەتى كار كردن لە پرۆژە پيشە سازيە كان بە باشتىر و گونجاوتىر شيوە .

دەرئەنجام :

1. پيشه‌سازى : واتە گۆرپىنى كەرسىتەى خاويان مادە كە شىۆەى بەكارهينان و بەهاكەى دەگۆرپىت .
2. پيشه‌سازى ھەر لەگەل جىگىرپوونى مرؤف لەسەر زەوى سەرى ھەلداوہ ، بەتايبەتيش لە سەردەمى چاخى بەردىنى كۆن .
3. پيشه‌سازى لەسەر بنەماى قەبارى سەرمایە و بەرھەمەينان دابەش دەبىت بۆ دووجۆر (پيشه‌سازىيە قورسەكان ، پيشه‌سازىيە سوکەكان) .
4. ولاتە يەكگرتووہكانى ئەمريکا بە رپژەى (30%) بەژدارە لە پيشه‌سازىيە جىھانىيەكان ، گرپنگترينان پيشه‌سازى (ئاسن ، پۆلا ، پيشه‌سازى دروستکردنى كەشتى ، فرؤكە ، ئۆتۆمبيل ، چەك) .

دەرئەنجام :

5. كەنەدا : پېشەنگە لە بەرھەمھێنانی وزەى كارەبا بە سود وەرگرتن لە پرووبارى (سانت لۆرانس) و تاڤگەى نىگارا ، بە ھاوبەشى لە گەل و لاتە يەكگرتووەكانى ئەمريكا .
6. بەرزى كوالىتى بەرھەمە پېشەسازىيەكان و جۆراوجۆرى بەرھەمە پېشەسازىيەكان ، لە گرینگترىن تايبەتمەندىيە پېشەسازىيەكانى كىشوەرى ئەمريكاي باكورن .
7. فراوانى پرووبەرى كىشوەرەكە و بوونى تۆرپكى پېشكەوتوى گواستەنەو ، كەرستەى خاوى (كشتوكاڤى ، كانزايى ، پرووەكى) لە گرینگترىن ئەو ھۆكارانەن كە بوونەتە ھۆى پېشكەوتنى پېشەسازى لە كىشوەرى ئەمريكاي باكور .

ليستی سه رچاوه کان :

۱- د. علی موسا ، د. محمد الحماری - وهرگیږانی بوّسه زمانی کوردی : ریپازلقمان مصطفی (جوگر افيای ئه مریکای باکور - ئه نگلۆسه کسۆن) چاپی یه که م - چاپخانه ی چوارچرا ، سائی ۲۰۱۰ زاینی سلیمانی ، ل ۶۰-۷۰ .

۲- د. صالح مصلح ، د. بسام عبدالرحمان ، د. احمد سحید حدید ، د. عبدالرزاق - وهرگیږانی بوّسه زمانی کوردی : خه سه ره و مسته فا ، عبدالکریم محمد ، عمر معروف ، حه مه غریب (جوگر افيای ئابووری پۆلی دوا زده هه می وئژهی ئاماده یی) - چاپی ۱۷ ، سائی ۲۰۰۹ زاینی ، ل ۱۷۵ - ۱۹۳

۳- المؤلف : فوزی سحید لجدبة ، الكتاب أو المصدر : الجخر افية الاقتصادية ، الجزء والصفحة : ص ۲۳۳ - ۲۳۴ ، التاريخ : ۲۱ - ۴ - ۲۰۲۱ ، ۱:۴۹ صباحاً

زۆر سوپاس بۆ گۆڭرتتتان

???